

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.(20.1-31)

DĖL DIREKTYVAS ĮGYVENDINANČIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės 2020 m. kovo 26 d. dalykinio įvertinimo išvadą Nr. NV-850 bei Teisės grupės 2020-03 26 išvadą Nr. NV-851, parengė ir teikia svarstyti šiuos teisės aktų projektus:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Lietuvos Respublikos pagalbos nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiems asmenims įstatymo, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 1, 2, 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 36¹ straipsniu ir priedu įstatymo, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 1, 2, 23 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektą (toliau – Nutarimo projektas);

2) Lietuvos Respublikos pagalbos nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiems asmenims įstatymo projektą (toliau – Aukų įstatymo projektas);

3) Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 1, 2, 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 36¹ straipsniu ir priedu įstatymo projektą;

4) Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 1, 2, 23 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau kartu – teisės aktų projektai).

Teisės aktų projektai neprieštarauja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatomis.

Teisės aktų projektai parengti siekiant į nacionalinę teisę perkelti:

1) 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičiančios Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (toliau – Direktyva 2011/36/ES), nuostatas;

2) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas (toliau – Direktyva 2012/29/ES), 4, 8 ir 9 straipsnių nuostatas;

3) 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičiančios Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičiančios Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (toliau – Direktyva (ES) 2017/541), 24 ir 26 straipsnių nuostatas (toliau kartu – direktyvos).

Teisės aktų projektais siekiama užtikrinti, kad nusikaltimų aukos, esančios Lietuvos

Respublikos teritorijoje ir nukentėjusios nuo nusikalstamos veikos, padarytos Europos Sąjungos teritorijoje, gautų tinkamą informaciją, konsultacijas ar (ir) paslaugas, kaip reikalauja minėtų direktyvų nuostatos.

Direktyva 2011/36/ES į nacionalinę teisę turėjo būti perkelta iki 2013 m. balandžio 6 d., Direktyva 2012/29/ES – iki 2015 m. lapkričio 16 d., o Direktyva (ES) 2017/541 – iki 2018 m. rugsėjo 8 d. Europos Komisija 2019 m. kovo 7 d. pateikė pagrįstą nuomonę pažeidimo procedūroje Nr. 2016/0109, reiškiamą Lietuvos Respublikai, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 258 straipsniu, dėl nepranešimo apie Direktyvos 2012/29/ES perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės. Europos Komisija, pagrįsdama savo nuomonę, nurodė, kad priemonėmis, apie kurias pranešė Lietuvos Respublika, dalis Direktyvos 2012/29/ES nuostatų į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę yra perkeltos nevysiškai. Išnagrinėjusios Europos Komisijos pateiktą pagrįstą nuomonę, atsakingos Lietuvos Respublikos institucijos sutiko, jog Direktyva 2012/29/ES į nacionalinę teisę perkelta nevysiškai: Lietuvos Respublikoje nėra nuoseklios nukentėjusių asmenų teisių užtikrinimo ir apsaugos sistemos, nacionalinėje teisėje nėra sąvokos „nuo nusikalstamos veikos nukentėjęs asmuo“ apibrėžimo, nereglamentuoti pagalbos nukentėjusiam asmeniui teikimo principai bei procedūros.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, keičiamas Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas ir Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, kuriuose jau yra įtvirtintos kai kurios perkeliama direktyvas įgyvendinančios nuostatos. Kartu teikiamas parengtas naujo teisės akto – Aukų įstatymo projektas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad fiziniai asmenys, nukentėję nuo nusikalstamos veikos, padarytos Europos Sąjungos teritorijoje arba ne Europos Sąjungos teritorijoje, kai baudžiamasis procesas vyksta Europos Sąjungos teritorijoje, būdami Lietuvos Respublikos teritorijoje, gautų Direktyvoje 2012/29/ES numatytą informaciją, konsultacijas ir paslaugas.

Pažymėtina, kad išanalizavus Lietuvos Respublikos teisės sistemą ir viešąjį administravimą, susijusį su pagalba nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiems asmenims, buvo nuspręsta rengti specialųjį tokios pagalbos teikimo nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiems asmenims užtikrinimą reglamentuojantį teisės akto – Aukų įstatymo – projektą. Įvertinus šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo nuostatas, manytina, kad pagal šio įstatymo nuostatas, susijusias su pagalbos teikimo asmenims, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje, reglamentavimu, į nacionalinę teisę direktyvos perkeliama visiškai. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo pakeitimo projektas neįtrauktas į teisės aktų projektų, reikalingų direktyvoms įgyvendinti, paketą.

Šiuo metu specializuotos pagalbos centrų tinklui, teikiančiam pagalbą nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims, skiriama 1,5 mln. Eur per metus. Nukentėjusieji nuo smurto artimoje aplinkoje sudaro apie 25 proc. visų nuo bet kokių nusikaltimų nukentėjusių asmenų. Įvertinus šią aplinkybę, darytina išvada, kad Aukų įstatymui įgyvendinti kasmet reikėtų skirti apie 1 mln. Eur.

Priėmus teisės aktų projektus, į nacionalinę teisę bus perkeltos direktyvų nuostatos, taip užtikrinant jų įgyvendinimą ir nacionalinės bei Europos Sąjungos teisės suderinamumą.

Teisės aktų projektai nenotifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 36 punktu, teikiamų teisės aktų projektų poveikio vertinimo rezultatų išvada pateikta kaip apibendrinta informacija šiame teikime, o svarstyti teikiamo įstatymo projekto poveikio vertinimo rezultatų išvada – jo aiškinamajame rašte, kuriame taip pat apibūdinamos konkrečios teikiamame įstatymo projekte siūlomos teisinio reguliavimo priemonės ir jas pagrindžiantys argumentai. Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Teisės aktų projektai buvo pateikti per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinę sistemą Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Nacionalinei teismų administracijai, Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Teisėjų tarybai, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai ir visuomenės išvadoms gauti.

Teisės aktų projektai be pastabų suderinti su Generaline prokuratūra, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Nacionaline teismų administracija.

Į kitų institucijų pastabas atsižvelgta. Iš visuomenės pastabų ir pasiūlymų negauta.

Teisės aktų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. A1-509 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos pagalbos nukentėjusiems nuo nusikalstamos veikos asmenims įstatymo projektui ir jį lydimiems dokumentams parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė. Tiesioginės rengėjos – Tikslinės pagalbos skyriaus (vedėja Daiva Zabarauskienė, tel. 8 706 68129, el. p. daiva.zabarauskiene@socmin.lt), vyriausioji specialistė Daiva Junevičienė, tel. 8 706 68130, el. p. daiva.juneviciene@socmin.lt, patarėja Vilma Karosienė, tel. 8 706 68130, el. p. vilma.karosiene@socmin.lt.

Atsižvelgdami į tai, kad jau baigėsi direktyvų perkėlimo terminai, taip pat į tai, kad dėl nevisiško Direktyvos 2012/29/ES perkėlimo į nacionalinę teisę Europos Komisija pradėjo pažeidimo procedūrą ir, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnio 2 dalimi, gali perduoti bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, todėl Lietuvos Respublikai gali būti pritaikytos sankcijos, maloniai prašome teisės aktų projektus svarstyti skubos tvarka.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Aukų įstatymo projektas, 10 lapų.
3. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 1, 2, 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 36¹ straipsniu ir priedu įstatymo projektas, 3 lapai.
4. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 1, 2, 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 36¹ straipsniu ir priedu įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
5. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 1, 2, 23 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektas, 2 lapai.

6. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 1, 2, 23 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
7. Įstatymų projektų ir Direktyvos 2011/36/ES atitikties lentelė, 22 lapai.
8. Įstatymų projektų ir Direktyvos 2012/29/ES atitikties lentelė, 20 lapų.
9. Įstatymų projektų ir Direktyvos (ES) 2017/541 atitikties lentelė, 10 lapų.
10. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 8 lapai.
11. Suinteresuotų institucijų išvados, 24 lapai.

Ministras

Linas Kukuraitis

Daiva Junevičienė, tel. 8 706 68 130, el. p. daiva.juneviciene@socmin.lt
Vilma Karosienė, 8 706 68 130, el. p. vilma.karosiene@socmin.lt.